

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Брза процјена БДП-а у задњем кварталу 2023. године и инфлације у кратком року

Сарајево, 25. 3. 2024. године

Брза процјена БДП-а у задњем кварталу 2023. године и инфлације у кратком року

Кључне поруке

- ЦББХ процјењује годишњи раст реалне економске активности у четвртном кварталу 2023. године на 1,7%, што је више за 0,3 базни поен у односу на процјену из децембра. Корекција је, дјеломично, посљедица ревизије званичних историјских податка, али и раста активности у услужном сектору.
- Очекујемо стагнацију економских активности и у првом кварталу текуће године.
- Очекујемо годишњу стопу инфлације од 2,4% у првом кварталу 2024. године. Према прелиминарним процјенама, очекујемо благо јачање инфлаторних притисака до краја првог полугодишта.
- Процјењујемо да би базна инфлација могла да износи 4,7% у првом кварталу 2024. године. Доступност званичних цјеновних пондера за 2023. годину је резултовало ревизијом базне инфлације у 2023. години до нивоа од 6,5% (5,9% на претходној објави).

На основу расположивих званичних статистичких података, и информација с међународних тржишта објављених до 14. марта 2024. године, Централна банка Босне и Херцеговине (ЦББиХ) процјењује годишњи раст реалног БДП-а у четвртом кварталу 2023. године на 1,7%. У односу на децембарски круг брзих процјена економске активности у земљи, кориговали смо стопу раста навише за 0,3 процентних поена, дјелимично због ревизије званичних податка, али и раста активности у услужном сектору.

Раст активности у услужном сектору дјелимично је компензирао пад активности у прерађивачком сектору у четвртом кварталу прошле године и јануару 2024. године. Пригушене активности у прерађивачком сектору још увијек су посљедица смањене тражње на тржиштима земаља главних трговинских партнера. Имајући у виду како су индустријска производња и извоз и у јануару 2024. године наставили са значајним падом активности на годишњем нивоу, извјестан је наставак скромне економске активности у БиХ у првом кварталу. У јануару је забиљежен пад индустријске производње од 6,4% на годишњем нивоу, док је извоз роба смањен за око 16%. Посљедично, наша прелиминарна процјена јесте како би раст реалног БДП-а могао остати на нивоу 1,7% на годишњем нивоу и у првом кварталу текуће године.

Табела 1: Годишња промјена реалног БДП-а у БиХ

		Децембарски круг брзих процјена	Мартовски круг брзих процјена
Службени податак у моменту припремања извјештаја	Q1 2022	5,7%	5,8%
	Q2 2022	5,6%	5,7%
	Q3 2022	2,9%	3,0%
	Q4 2022	2,5%	2,6%
	Q1 2023	1,7%	1,8%
	Q2 2023	1,2%	1,2%
	Q3 2023		1,9%
		Централна процјена из децембра, 2023.	Централна процјена из марта, 2024.
Брзе процјене ЦББиХ	Q3 2023	1,5%	
	Q4 2023	1,4%	1,7%
	Q1 2024*		1,7%

Извор: БХАС, процјене ЦББХ. * Прва прелиминарна процјена.

Цјеновни притисци су почели слабити на глобалном нивоу још крајем прошле године, те су у многим земљама у ЕУ пројекције инфлације с почетка године ревидоване благо наниже због слабљења притисака произвођачких трошкова и цијена енергената. Првенствено су ревидиране цијене електричне енергије и гаса, чијем паду је доста придонијело смањење неизвјесности око понуде ових енергената, као и слабија током натпросјечно топле зиме. Годишња стопа инфлације у еврозони, мјерена хармонизованим индексом потрошачких цијена (ХИЦП), смањена и износила је 2,6% у фебруару 2024. године. Мартовска пројекција инфлације за европодручје је коригована на 2,3%, у односу на прошлогодишњу децембарску пројекцију од 2,7%. Међутим, ризици за инфлаторне притиске још увијек остају врло наглашени, и везани су за рат на Блиском истоку и у Украјини, као и поремећаје у промету на кључним трговинским рутама у Црвеном мору.

Званична инфлација у БиХ је износила 2,0% у јануару. ЦББиХ процјена инфлације за први квартал текуће године износи 2,4%, и ревидована је навише за 0,4 процентни поен у односу на прошлогодишњу децембарску процјену. У претходном, децембарском кругу процјене инфлације у кратком року смо указивали на неочекивано успоравање инфлације према званичним подацима, односно стагнацију инфлације у ФБиХ од октобра 2023. Према званичним подацима, у ФБиХ је забиљежен значајан пад цијена у пододјелку режијских трошкова, који обухвата цијене електричне енергије, гаса и других енергената. Међутим, већ почетком године званични подаци указују на јачање инфлаторних притисака у ФБиХ, у односу на задњи квартал претходне године. Просјечан раст цијена је, и даље, значајно различит посматрано по ентитетима. Према подацима за јануар ентитетских агенција за статистику, у Републици Српској је забиљежена годишња инфлација од 3,0%, док је у Федерацији БиХ забиљежен раст цијена од 0,7%, према чему је још увијек ова стопа инфлације далеко најнижа у окружењу.

Присутан је и ефекат раста трошкова рада на инфлацију, а ефекте значајног пораста минималне плате у Републици Српској на општи ниво цијена очекујемо од краја првог квартала. Посљедишно, инфлација је још увијек постојана у сегменту услуга. Наша је процјена да ће базна инфлација, из које се искључују цијене хране, алкохолних пића и дувана, те енергената, остати на нивоу од 4,6% и у другом кварталу текуће године.

Постојано висока базна инфлација имплицира да, тренутно, домаће цијене утичу на инфлацију у БиХ знатно јаче од цијена роба на међународном тржишту.

Табела 2: Годишња инфлација у БиХ, за период

		Укупна инфлација		Базна инфлација		
		Централна процјена	Претходна процјена*	Процјена са новим пондерима*		
Службени податак/процјена ЦББХ за базну инфлацију	Q1 2022.	8,4%	2,4%	2,4%		
	Q2 2022.	14,5%	4,1%	4,1%		
	Q3 2022.	16,9%	5,7%	5,7%		
	Q4 2022.	16,1%	6,0%	6,0%		
	Q1 2023.	12,4%	6,1%	6,7%		
	Q2 2023.	6,4%	6,9%	7,5%		
	Q3 2023.	4,3%	6,1%	6,8%		
	Q4 2023.	2,0%	4,5%	5,2%		
	2023.	6,1%	5,9%	6,5%		
	Јануар 2024.	2,0%		4,8%		
Брзе процјене ЦББХ	Децембар 2023.	Q4 2023.	2,1%	4,6%		
	године	Q1 2024.	2,0%	4,4%		
		Друго полугодиште 2023.	3,2%	5,3%		
	Март 2024. године	Q1 2024.	2,4%		4,7%	
		Q2 2024.	2,7%		4,6%	
		Прво полугодиште 2024.	2,6%		4,6%	

Извор: БХАС, процјене ЦББХ

Напомена:* Претходна процјена је базирана на цјеновним пондерима из 2022. године. Пондери за 2023. годину су постали доступни у марту 2024. године, и ажурирани су ретроактивно у моделима за брзе процјене.

Сљедећи круг брзих процјена БДП-а, те укупне и базне инфлације планирамо објавити у јуну 2024. године. У мају планирамо објавити прољетни круг средњорочних макро-економских пројекција. У међувремену су могуће ревизије званичних статистичких података, с обзиром на то да ће сљедећа објава званичних података о БДП-у укључити цијелу 2023. годину. Ревизије службених статистичких података за индексе просјечних потрошачких цијена нису уобичајене.